April 2021

Koersdocument **OMGEVINGSVISIE** Landsmeer

GEMEENTE LANDSMEER
SAMEN NAAR EEN OMGEVINGSVISIE

Gemeente Landsmeer

Witteveen + Bos

Project	Koersdocument Omgevingsvisie Landsmeer
Opdrachtgever	Gemeente Landsmeer
Datum	8 april 2021
Adres	Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. | Deventer Catharijnesingel 33 Postbus 24087 3502 MB Utrecht +31 (0)30 765 19 00 www.witteveenbos.com KvK 38020751

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.
© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 6

1.1 Aanleiding voor de omgevingsvisie 6
1.2 Functie van de omgevingsvisie 6
1.3 De onderdelen van de omgevingsvisie 8
1.4 Doel koersdocument 8
1.5 Hoe komen we tot de omgevingsvisie? 9
1.6 Leeswijzer 9

2 IDENTITEIT VAN LANDSMEER 10

2.1 Landelijk gelegen 11
2.2 Natuur en recreatie 11
2.3 Wonen 12
2.4 Activiteiten 12

3 SPEELVELD, TRENDS EN KOERS 14

3.1 Nationale, provinciale en regionale kaders 14
3.1.1 National beleid in de NOVI 14
3.1.2 Provinciale kaders 15
3.1.3 Regionale kaders binnen de MRA en Zaanstreek-Waterland 16

3.2 Lokale kaders 16

3.3 Wonen 17
3.3.1 Speelveld 17
3.3.2 Trends 17
3.3.3 Koers 18

3.4 Economie 18
3.4.1 Speelveld 18
3.4.2 Trends 19
3.4.3 Koers 19

3.5 Recreatie en toerisme 19
3.5.1 Speelveld 19
3.5.2 Trends 20
3.5.3 Koers 21

3.6 Duurzaamheid en klimaatadaptatie 21
3.6.1 Speelveld 21
3.6.2 Trends 22
3.6.3 Koers 23

3.7 Landschap 23
3.7.1 Speelveld 23
3.7.2 Trends 23
3.7.3 Koers 24

3.8 Mobiliteit 24
3.8.1 Speelveld 24
3.8.2 Trends 24
3.8.3 Koers 25

3.9 Welzijn en voorzieningen 25

3.9.1 Speelveld 25
3.9.2 Trends 26
3.9.3 Koers 27

4 UITDAGINGEN VOOR LANDSMEER 28

4.1 Doorstroming versus uitbreiding van de woningvoorraad 28
4.2 Uitbreiding van de woningvoorraad versus verkeerskundige ontsluiting 28
4.3 Woningbouw versus groen karakter 28
4.4 Verkeer versus openbare ruimte 28
4.5 Recreatie versus rust 29

Laatste pagina 32

Bijlage(n) Aantal pagina's

I: Inventarisatie huidig beleid gemeente Landsmeer 2

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding voor de omgevingsvisie

Landsmeer, een gemeente met een rijke historie van ontwikkelingen langs en met water, waar de natuur en het dorpse karakter elkaar afwisselen en versterken. Het landelijk karakter, dat zich uit in lintbebouwing en twee natuurgebieden binnen de gemeentegrenzen, staat in mooi contrast met het stedelijke karakter van het nabijgelegen Amsterdam, Purmerend en Zaanstad. Het groen en vele water wat de gemeente kenmerkt maakt Landsmeer tot een unieke plek waar wonen, werken en recreëren samenkomen.

In de gemeente Landsmeer spelen verschillende ontwikkelingen en vraagstukken binnen de fysieke leefomgeving, denk aan het bouwen van woningen om te voorzien in de groeiende vraag. Er moet worden gestreefd naar een sociale en gezonde leefomgeving waarbij onder andere wonen, recreatie, economische groei en duurzaamheidsambities een plek moeten krijgen. Deze vraagstukken vragen om een integrale aanpak om de kwaliteiten van de groene- en waterrijke gemeente te behouden. Landsmeer wil samen met de inwoners en gebruikers van het gebied komen tot gedragen, evenwichtige en integrale oplossingen voor ruimtelijke, maar ook maatschappelijke opgaven.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt aan de Omgevingswet. De wet heeft drie doelstellingen: integraal, eenvoudig en beter, en streeft naar een verbetering van de fysieke leefomgeving. Lokale partijen krijgen meer afwegingsruimte en ook de rol van de samenleving is groter onder de Omgevingswet. De omgevingsvisie speelt hierbij een belangrijke rol. In deze visie legt de gemeente vast wat haar ambities en beleidsdoelen zijn voor de fysieke leefomgeving. De omgevingsvisie is één samenhangende visie, waarin de onderdelen op strategisch niveau zijn vastgezet.

1.2 Functie van de omgevingsvisie

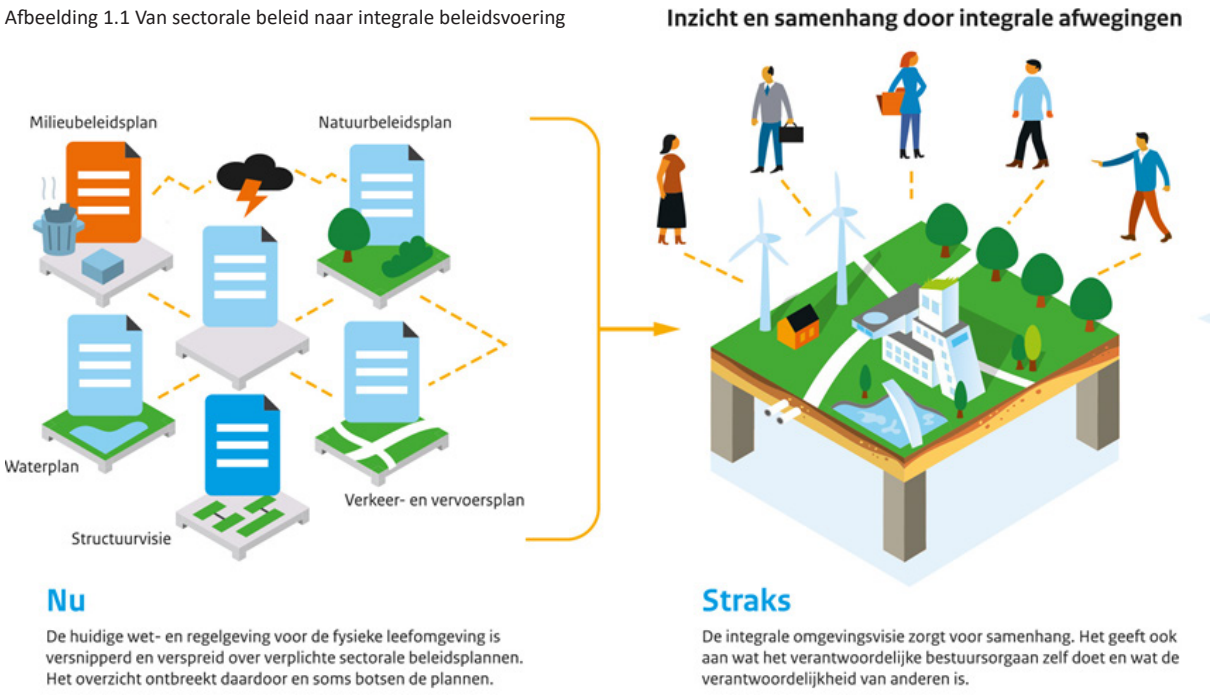
Het hoofddoel van de omgevingsvisie is ‘het bereiken en in standhouden van een veilige, gezonde fysieke leefomgeving en goede omgevingskwaliteit’. De visie vormt daarmee een integrale kapstok van het beleid voor de fysieke leefomgeving. Het is geen gedetailleerd plan, maar geeft de hoofdlijnen weer voor het langetermijnbeleid van Landsmeer.

In de omgevingsvisie wordt ingegaan op diverse vragen. Hoe willen we dat onze gemeente er in de toekomst uitziet? Welke ontwikkelingen komen er op ons af? Wat is er nodig om in de toekomst prettig te kunnen wonen, werken en recreëren? Hoe houden we Landsmeer leefbaar en wat kunnen we met elkaar doen om de gemeente duurzamer en gezonder te maken? En hoe gaan we dat samen doen?

Met een deel van deze vragen kan de gemeente zelf aan de slag, maar daarnaast zijn we ook voor een groot deel afhankelijk van initiatieven. Als gemeente vinden wij het belangrijk om hier goed naar te kijken. Dragen deze bij aan de gezamenlijke doelen en ambities uit de omgevingsvisie? Wie bepaalt of een initiatief een goed initiatief is en past binnen het beleid? Niet alles kan overal, maar hoe zorgen we voor een duidelijke visie, zodat er ruimte blijft voor initiatieven? Om richting te geven aan de te maken afwegingen en keuzes gebruiken we de omgevingsvisie. Met deze visie willen we iedereen die actief is in de leefomgeving van Landsmeer inspireren om ideeën die in de visie passen waar te maken.

Als wij deze initiatieven samen voor elkaar willen krijgen, is het belangrijk om zo min mogelijk beperkingen te hebben. Tegelijkertijd blijft sturing een belangrijk middel. De rol van de gemeente ligt in het samenwerken bij nieuwe ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen moeten elkaar versterken en niet beperken. Bovendien moet ook de identiteit van Landsmeer behouden worden, dit zijn de kernwaarden waar we trots op zijn. De gemeente is verantwoordelijk voor het bewaken van de samenhang en de kwaliteit en stuurt daarop om gezamenlijke doelen te behalen. De gemeente is eindverantwoordelijk voor de integrale afweging van initiatieven. Deze integrale samenhang in beleid is een omslag in de wijze van beleidsvoering die mede ingevoerd wordt door de Omgevingswet. Voorheen was het beleid voor de fysieke leefomgeving te vinden in een grote verscheidenheid aan documenten, maar deze zijn nu in één omgevingsvisie te vinden (zie afbeelding 1.1).

Afbeelding 1.1 Van sectorale beleid naar integrale beleidsvoering

Bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Initiatieven worden gestimuleerd en ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt door integraal te werken, samen met inwoners, ondernemers, (semi) overheden, organisaties en overige belanghebbenden. Deze samenwerking en het samenvoegen van initiatieven biedt kansen om de omgevingsvisie tot uitvoering te brengen. Hierbij is het van belang om keuzes te maken en per (deel)gebied prioriteiten te stellen. Op deze manier kan er concreet richting worden gegeven aan ruimtelijke ontwikkelingen.

Het concreet uitwerken van de visie kan door het college in programma's worden gedaan. Deze programma's bevatten wat we willen uitvoeren, hoe we dit uit willen voeren en hoe we dat financieel dekken. Regels die nodig zijn voor het borgen van de visie zetten we in het omgevingsplan (zie afbeelding 1.2).

De omgevingsvisie is 'zelfbindend' voor de gemeente. Dat betekent dat Landsmeer handelt naar de visie. Een omgevingsvisie bevat dus geen regels voor burgers, bedrijven of andere overheden.

Afbeelding 1.2 De zes kerninstrumenten van de Omgevingswet

Bron: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

1.3 De onderdelen van de omgevingsvisie

De omgevingsvisie geeft aan wat Landsmeer wil bereiken in het jaar 2040. Het is een visie waarin onderscheid wordt gemaakt in thema's die voor het hele grondgebied gelden en een visie voor deelgebieden met elk hun eigen kwaliteiten, kansen, ambities en opgaven. Voor de deelgebieden leidt dit tot verschillende ontwikkelingsmogelijkheden. In de omgevingsvisie beschrijven we per thema en deelgebied wat er speelt, wat we willen bereiken en hoe we dat willen bereiken.

Met de visie ontsluiten we ons beleid voor de leefomgeving en maken we dit snel vindbaar. De omgevingsvisie is voor iedereen die er mee gaat werken toepasbaar en is begrijpelijk voor inwoners en ondernemers. Op deze wijze inspireren we de omgeving om met initiatieven te komen die passen bij de ambities van Landsmeer.

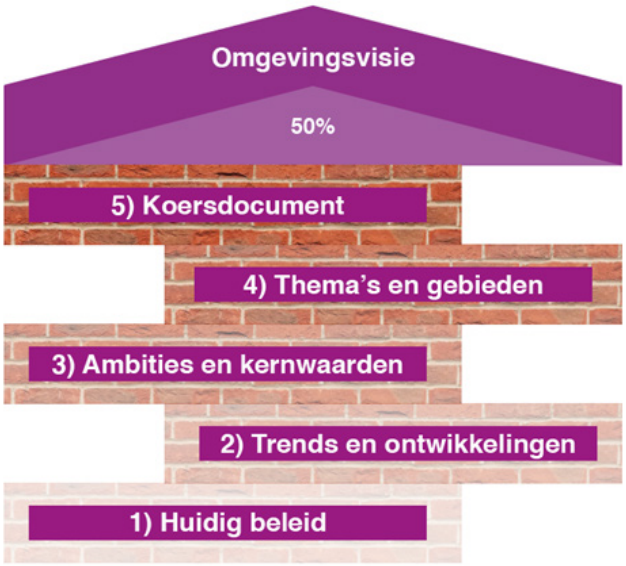
Na vaststelling van de omgevingsvisie en inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt het document geüpload in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Zo kan iedereen de omgevingsvisie bekijken in het landelijke Omgevingsloket.

1.4 Doel koersdocument

In het koersdocument zijn de hoofdlijnen en de nog te maken keuzes in beeld gebracht. Met een intensief en breed participatietraject zijn de gezamenlijke doelen en wensen voor de leefomgeving bepaald en zijn we op zoek gegaan naar de trends, ontwikkelingen, ambities en kernwaarden in de gemeente. In de tweede helft van 2020 en begin 2021 is op diverse manieren informatie opgehaald om zoveel mogelijk mensen de gelegenheid te geven om mee te denken en aan te geven wat men belangrijk vindt voor de toekomst van de gemeente of de directe woon- en leefomgeving. Zo hebben we een goed beeld van wat er speelt in Landsmeer en wat er op ons af komt.

In het koersdocument komen de 4 bouwstenen: huidig beleid (1), trends en ontwikkelingen (2), ambities en kernwaarden (3) en thema's en gebieden (4) bij elkaar (zie afbeelding 1.3). De koers wordt in de concept omgevingsvisie verder gebiedsgericht uitgewerkt per deelgebied (zie voor meer informatie paragraaf 1.5).

Afbeelding 1.3 De bouwstenen van de omgevingsvisie

1.5 Hoe komen we tot de omgevingsvisie?

Er wordt een inspirerende visie opgesteld: een uitnodigend verhaal dat tegelijk uitvoering stimuleert. De omgevingsvisie bouwt voort op het actuele beleid en geeft richting aan de verdere ontwikkeling naar een duurzame, gezonde en leefbare samenleving voor iedereen in Landsmeer. Daarbij biedt de omgevingsvisie de kans om het fysieke en sociale domein nog beter met elkaar te verbinden.

Het koersdocument vormt het einde van de koersfase. Na de koersfase volgt de ontwerpfase. Deze fase loopt van eind mei tot eind september 2021. In de ontwerpfase zijn er verschillende bijeenkomsten met bewoners, beleidsmedewerkers van de gemeente en ketenpartners. Bij deze bijeenkomsten gaan we verder in op de keuzes die weergeven zijn in het koersdocument en de karakteristieken en kernwaarden voor de verschillende deelgebieden; Het Lint, de buitengebieden, Landsmeer, Den Ilp en Purmerland.

De ontwerp-omgevingsvisie wordt vastgesteld door de gemeenteraad en vervolgens voorgelegd aan alle inwoners en belanghebbenden van de gemeente Landsmeer in een periode van terinzagelegging van 6 weken in oktober 2021. Na het verwerken van de inspraakreacties wordt de definitieve omgevingsvisie vastgesteld door de gemeenteraad. De verwachte besluitvorming van de definitieve omgevingsvisie staat gepland voor januari 2022.

Coronavirus
De uitbraak van het coronavirus in maart 2020 heeft geresulteerd in een wereldwijde pandemie. Ook in de gemeente Landsmeer zijn de gevolgen hiervan zichtbaar. Niet alleen vanwege het aantal besmettingen en overledenen door het virus, maar ook door de maatregelen om verdere verspreiding te voorkomen. Het coronavirus heeft als gevolg dat het zware tijden zijn voor veel ondernemers in Landsmeer. De maatregelen worden in veel sectoren gevoeld. Het coronavirus leidt mogelijk tot indirecte effecten voor het winkelgebied (denk aan o.a. winkelbeleving). Daarnaast is het aantal vervoersbewegingen afgenomen (mede door het vele thuiswerken). Hierdoor neemt de verkeersdruk af. De effecten op de lange termijn zijn nog onzeker. In de omgevingsvisie houden wij rekening met de mogelijke effecten van het coronavirus op de lange termijn. Dit wordt in de concept-omgevingsvisie verder uitgewerkt.

1.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de identiteit en de kernwaarden van de gemeente Landsmeer. Het derde hoofdstuk bevat de belangrijke thema's die voor de hele gemeente gelden. Hierin werken we per thema uit wat er speelt en beschrijven we de visie op het thema. In hoofdstuk vier worden de belangrijkste uitdagingen voor Landsmeer beschreven.

2. IDENTITEIT VAN LANDSMEER

In de omgevingsvisie staat hoe de fysieke leefomgeving van Landsmeer er in de toekomst uitziet. Voordat dit ingevuld kan worden, moet de identiteit van Landsmeer in beeld gebracht worden. Ook is het belangrijk om te onderzoeken wat de kernwaarden van Landsmeer zijn en welke er behouden moeten blijven en/of versterkt moeten worden. Tijdens het participatietraject is onze inwoners gevraagd wat zij de meest karakteristieke of mooiste plekken vinden in de gemeente. Daarnaast is gevraagd welke andere elementen zij waarderen, waar ze trots op zijn en wat ze graag willen behouden. Hiermee is een beeld gevormd van de identiteit van Landsmeer en de kernwaarden. Op afbeelding 2.1 staat een woordwolk uit één van de bijeenkomsten, waarmee het karakter van de regio en omgeving van Landsmeer goed wordt weergegeven. Op afbeelding 2.2 staat een woordwolk voor de gemeente Landsmeer zelf.

Afbeelding 2.1. Karakter van de regio en omgeving van Landsmeer

Afbeelding 2.2. Karakter van de gemeente Landsmeer

Het groene, waterrijke en landelijke karakter wordt veel genoemd. Daarnaast worden de lintbebouwing, de dorpen en kernen en de ligging nabij Amsterdam gezien als karakteristiek. Een van de bewoners gaf aan: *'Landsmeer is het paradijs op aarde.' (respondent enquête - 46-55 jaar).*

Aan de hand van vier kernbegrippen kan worden omschreven wat de gemeente Landsmeer karakteriseert:

1 Landelijk gelegen
2 Natuur en recreatie
3 Wonen
4 Activiteiten

2.1 Landelijk gelegen

Landsmeer wordt in 1326 voor het eerst in een document genoemd: ‘Lantsmaer’. Dit betekent ‘langs het meer’, want Landsmeer werd gebouwd aan het meer de Breek. Landsmeer heeft zich door de jaren heen langs de Breek ontwikkeld. De kernen worden gekenmerkt door lintbebouwing. Wie Landsmeer binnenrijdt, treft een lange weg aan geflankeerd door een wegsloot waarover bruggetjes naar de afzonderlijke woningen leiden. Het oude patroon van de lintbebouwing, uit de tijd dat moerassig land de woningbouw bemoeilijkt, is nog duidelijk herkenbaar. Dit is kenmerkend voor het dorpse karakter van Landsmeer. Naast de karakteristieke lintbebouwing zijn ook het water, de dijken en de bruggen kenmerkende eigenschappen van Landsmeer. De inwoners van Landsmeer waarderen het dorpse gevoel en de landelijke uitstraling en koesteren het karakter dat dit met zich meebrengt. Zo beschikken veel inwoners over een eigen buitenruimte en/of een bootje om te gaan vissen of te roeien in de natuurgebieden. Na een drukke (werk)dag ben je zo in de natuur voor een fiets- of wandeltocht. Ook de ligging van Landsmeer wordt erg gewaardeerd. De weidse omgeving biedt een mooi contrast, waar de gemeente Landsmeer de rust biedt ten opzichte van de metropoolregio. De voordelen van de goed bereikbare stedelijke omgeving van Amsterdam, Zaanstad en Landsmeer bevinden zich op steenworp afstand. Dit maakt Landsmeer tot een goede uitvalsbasis om de voordelen van de stad en de natuur te combineren.

‘Waar anders vind je een dorps dorp, zo prachtig gelegen en bereikbaar, zo dichtbij Amsterdam? (respondent enquête - leeftijd <25 jaar)’

2.2 Natuur en recreatie

Samen met het landelijke karakter van Landsmeer, zijn de aangrenzende natuurgebieden een goed gewaardeerde eigenschap van de gemeente. Aan weerszijden is het lint omringd door een waterrijke en groene omgeving. Aan de ene kant strekt het Ilperveld zich uit en aan de andere kant ligt recreatiegebied ’t Twiske. Het Twiske en het Ilperveld zorgen samen voor ongeveer 1.200 ha aan groen en natuur rondom de gemeente. Op een steenworp afstand bevindt zich ook het natuurgebied Laag Holland, dat ongeveer 51.400 ha aan extra natuur met zich meebrengt. Deze natuurgebieden bestaan voor een groot deel uit water en bieden daarom ruimte aan verschillende soorten flora en fauna. Daarnaast bieden deze natuurgebieden de mogelijkheid tot ontspanning en verschillende typen recreatie. De stiltegebieden zijn ideaal voor bewoners en bezoekers die de rust willen opzoeken. De Natura 2000-status van de natuurgebieden maken dat deze plekken beschermd zijn en ook in de toekomst blijven bijdragen aan de identiteit van de gemeente en omgeving.

‘Onder de rook van de stad leven zeldzame planten en dieren waarvan heel veel mensen geen idee hebben. Een schatkamer waarop we zuinig moeten zijn!’ (respondent enquête - leeftijd 46-55 jaar)

‘Landsmeer heeft een ideale en unieke ligging. Dichtbij Amsterdam (met alle voorzieningen) en met het Twiske op (veel al) loopafstand.’ (respondent enquête - leeftijd 25-35 jaar).

2.3 Wonen

De gemeente Landsmeer biedt ruimte aan een diverse groep inwoners: van opgegroeid in Landsmeer tot nieuwe inwoners die veelal afkomstig zijn uit de metropoolregio. Landsmeer is met haar dorpse en landelijke karakter een rustige gemeente. In de gemeente komen wonen, werken en recreëren bij elkaar en zijn de benodigde voorzieningen en vermaak vaak dichtbij, mede door de nabijheid van Amsterdam en de Zaanstreek. Dit maakt dat de gemeente Landsmeer ook een aantrekkelijke gemeente is voor woningzoekenden uit de regio. Dit zorgt voor extra druk op de reeds krappe woningmarkt.

In Landsmeer wonen relatief veel gezinnen en senioren. Landsmeer is een fijne plek om te wonen, dit zorgt er ook voor dat steeds meer woningzoekenden naar de gemeente toe trekken. Er zijn echter niet veel locaties voor woningbouwontwikkeling. Dit maakt het lastig om iedereen een betaalbare woning aan te kunnen bieden. De ruimte is steeds vaker door groen en water beperkt - juist de kwaliteiten die Landsmeer zo aantrekkelijk maken. De concurrentie tussen woningzoekenden onderling is hoog en de druk op de betaalbare woningbouw neemt toe. Dit geldt vooral voor bepaalde doelgroepen, zoals starters. Een belangrijke vraag is hoe de woningdruk opgelost kan worden zonder dat de natuurwaarden en de kwaliteit van de leefomgeving daaronder leiden.

'Een veilige en gezonde plek om te wonen met goede voorzieningen en veel groen!' (respondent enquête - leeftijd 66-80 jaar).

2.4 Activiteiten

Landsmeer biedt veel ruimte voor ontspanning, recreatie en andere activiteiten. Op het gebied van recreatie zijn er veel mogelijkheden. Dit zorgt voor veel tevredenheid bij de inwoners van Landsmeer en is daarmee ook een van de kernkwaliteiten van de gemeente. Waterrecreatie, wandelroutes en fietsroutes zijn voornamelijk te vinden in de natuurgebieden. Daarnaast zijn Landsmeerders actief op sportief en cultureel gebied. Dit blijkt uit het grote aanbod van verenigingen, clubs, recreatieve voorzieningen en accommodaties. Verspreid over Landsmeer liggen diverse sportclubs en verenigingen. Sport kan worden bedreven in competitie- en trainingsverband, maar ook op individuele basis (al dan niet aangesloten bij een vereniging). Zo zijn er in Landsmeer veel inwoners die fietsen, skeeleren, wandelen, hardlopen of baantjes trekken in het zwembad. Liefhebbers van kunst, film en/of muziek kunnen terecht bij diverse culturele instellingen. Landsmeer heeft een rijke historie. Voor aanvullende activiteiten kan men terecht in de regio van Amsterdam en de Zaanstreek. Landsmeer biedt daarmee een groot scala aan activiteiten aan al haar bewoners. Dit draagt in belangrijke mate bij aan het woonplezier.

'Landsmeer is het paradijs. Vlakbij de mooiste stad van de wereld Amsterdam en vlakbij het Twiske waar je fijn kan recreëren. De vele actieve bewoners geven ons een rijk verenigingsleven.' (respondent enquête - leeftijd 46-55 jaar).

De lintbebouwing tussen het water en groen is zeer kenmerkend voor wonen in Landsmeer. *'Het lint zit overal dicht op de natuur.' (respondent enquête - leeftijd 46-55 jaar).*

In Landsmeer vind je veel grondgebonden woningen.

Wonen in het groen, langs het water en nabij bruggetjes is kenmerkend voor Landsmeer. *'In Landsmeer hoef je het dorp niet uit om in de natuur te zijn'. (respondent enquête - leeftijd 56-65 jaar).*

Wat zijn de interne- en externe omstandigheden en ontwikkelingen waarin de omgevingsvisie wordt opgesteld? Wat komt er op ons af en waar moeten we rekening mee houden?

Dit hoofdstuk start met het schetsen van de nationale, provinciale en regionale kaders voor Landsmeer. Vervolgens gaan we in op het speelveld, de trends en de koers voor verschillende thematische kaders die van belang zijn voor de gemeente. Voor dit hoofdstuk is gebruikgemaakt van bestaande beleidsdocumenten. In de bijlage staat een tabel met daarin de gebruikte beleidsdocumenten. De paragrafen in dit hoofdstuk met daarin de trends zijn gebaseerd op bestaande beleidsdocumenten en de participatiemomenten. Het is mogelijk dat er nog andere trends aanwezig zijn die niet in dit hoofdstuk staan vermeld. Deze trends kunnen in het vervolgtraject van het opstellen van de omgevingsvisie nog naar voren komen.

3.1 Nationale, provinciale en regionale kaders

Maatschappelijke opgaven en initiatieven houden (vaak) geen rekening met bestuurlijke grenzen. De verantwoordelijkheden en ambities van een overheid houden daarom ook niet op bij de grens. Daarnaast is het vaak effectiever om problemen op te lossen en kansen te benutten met afgestemd en/of gezamenlijk beleid. Besluiten binnen de ene gemeente of provincie kunnen gevolgen hebben voor andere gemeenten of provincies.

Onder het stelsel van de Omgevingswet maken gemeenten, provincies en het Rijk ieder een omgevingsvisie. De nationale omgevingsvisie (NOVI), provinciale omgevingsvisie (POVI) en gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI) hangen met elkaar samen. Daarom is het essentieel om de opgaven, plannen en verantwoordelijkheden van naastliggende gemeenten of provincies te kennen.

3.1.1 National beleid in de NOVI

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) staan de toekomstige opgaven op nationaal niveau. De bouw van één miljoen nieuwe woningen, het opwekken van duurzaam energie, klimaatverandering en de overgang naar een circulaire economie vragen veel ruimte. Er is meer ruimte nodig dan dat er beschikbaar is in Nederland. In de NOVI wordt daarom benadrukt dat er keuzes gemaakt moeten worden, zodat Nederland ook voor toekomstige generaties veilig, gezond en welvarend is. De uitdagingen waar we op nationaal niveau voor staan en de keuzes die we moeten maken staan in de NOVI beschreven.

De NOVI heeft vier prioriteiten geformuleerd:

- **Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie**: Nederland is in 2050 klimaatbestending en ‘waterro buust’. Klimaatadaptatie vraagt om goede inrichting van de fysieke leefomgeving die bestand is tegen de volgen van klimaatverandering. Alle overheden dienen besluiten over de ontwikkeling en inrichting van een gebied te toetsen op de volgen voor de klimaatbestendigheid.
- **Duurzaam economisch groeipotentieel**: de economie van de toekomst is duurzaam, circulair, kennisintensief en internationaal concurrerend. Een optimale afstemming van wonen, werken en verplaatsen in en nabij steden en een goed vestigingsklimaat in alle regio’s zijn belangrijk.
- **Sterke en gezonde steden en regio’s**: steden en regio’s moeten optimaal bijdragen aan de kracht van Nederland als geheel én een gezonde, veilige en klimaatbestendige omgeving bieden aan iedereen die er woont, werkt en verblijft. Verstedelijking gebeurt geconcentreerd en grote, open ruimten tussen steden behouden het groene karakter.
- **Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied**: een goede indeling van het landelijk gebied is nodig om een vitaal platteland te behouden, waar het prettig is om te werken, wonen en recreëren. Het landgebruik wordt in balans gebracht met natuurlijke systemen en ontwikkelingen in het landelijk gebied en gaat niet ten koste van de landschappelijke kwaliteiten. Verder moet de biodiversiteit worden beschermd en ver sterkt en moet natuurlijk kapitaal duurzaam worden benut. Daarnaast wordt gewerkt aan de transitie naar kringlooplandbouw.

Klimaatadaptatie: het aanpassen van de samenleving aan het veranderende klimaat. De kwetsbaarheid voor de veranderingen wordt hierdoor verminderd. Een voorbeeld van klimaatadaptatie is bijvoorbeeld de aanleg van meer groen.
Circulariteit: na gebruik wordt het product opnieuw gebruikt als grondstof voor nieuwe producten.
Compacte verstedelijking: zoveel mogelijk nieuwbouw in bestaand stedelijk gebied.

De NOVI geeft voor elk van deze vier thema's de volgende afwegingsprincipes mee: combineer de opgave maximaal met andere opgaven, sluit aan bij de kenmerken van het gebied en voorkom afwenteling naar tijd en plaats.

Deze thema's betekenen het volgende voor gemeente Landsmeer:

- **Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie:** Landsmeer zet in op klimaatadaptatie en energietransitie (zie ook paragraaf 3.6).
- **Duurzaam economisch groeipotentieel:** Landsmeer zet in op de verdere ontwikkeling van de (lokale) economie (zie ook paragraaf 3.3).
- **Sterke en gezonde steden en regio's:** Landsmeer zet onder meer in op fijn wonen (zie paragraaf 3.2) en goede verbindingen (zie paragraaf 3.7).
- **Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied:** Landsmeer richt zich op het veenweidegebied, kringlooplandbouw en natuurinclusief ontwerpen, bouwen en ontwikkelen. Ook worden waardevolle land schappen verder ontwikkelt en beschermd.

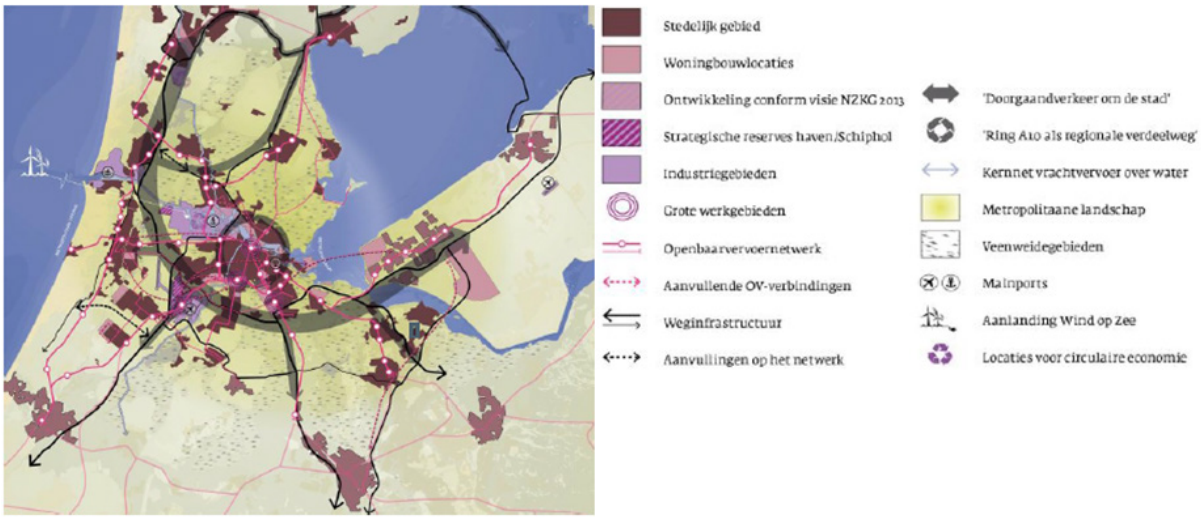
3.1.2 Provinciale kaders

De provincie heeft in haar *Omgevingsvisie NH2050* aangegeven dat zij balans wil tussen economische groei en leefbaarheid. Dit betekent dat in heel Noord-Holland een basiskwaliteit van de leefomgeving wordt gegarandeerd. De provincie ontwikkelt zoveel mogelijk op een natuur-inclusieve manier en met behoud van (karakteristieke) landschappen, clustert ruimtelijke economische ontwikkelingen rond infrastructuur en houdt rekening met de ondergrond.

Metropolitaan landschap
In de visie zijn vijf bewegingen met ontwikkelprincipes beschreven voor de ontwikkeling van de leefomgeving. Landsmeer is onderdeel van het 'metropolitaan landschap' van de metropoolregio Amsterdam. Het metropolitaan landschap is een van de grote bouwstenen van de beweging 'Metropool in ontwikkeling'. Hier spelen de doelen uit de beweging 'Natuurlijk vitaal landelijke omgeving' een grote rol. Het gaat om onderwerpen als het vergroten van de natuurwaarden en het tegengaan van bodemdaling in veenweidegebieden. De groter wordende recreatieve druk op het gebied, de inpassing van energietransitie-opgaven uit de beweging 'Nieuwe energie' en kansen voor gedeeltelijk nieuwe agrarische activiteiten en klimaatadaptatie. Een complex aan vraagstukken komt dus samen in alle delen van de metropoolregio Amsterdam, waaronder ook de regio Waterland waar de gemeente Landsmeer deel van uit maakt.

De rust en ruimte van het polderlandschap en dijken, de vele fiets- en vaarroutes, havens en natuurlandschappen en rijkdom aan water- en weidevogels zorgen ervoor dat de regio Waterland een enorme recreatieve en toeristische aantrekkingskracht heeft op binnen- en buitenland. De regio kenmerkt zich door een van oudsher bijzondere mix van wonen en werken en heeft een veelheid aan woonmilieus. Het is een streek met veel cultuurhistorisch en industrieel erfgoed, zoals de historische lintbebouwingen.

Afbeelding 3.1. Visiekaart provincie Noord-Holland

Bron: Omgevingsvisie NH2050

Om op duurzame wijze te groeien, moet de metropoolregio Amsterdam het landschap, als essentieel onderdeel van het metropolitane systeem, versterken. Van primair natuur- en agrarisch gebieden ontwikkelt de regio zich naar een netwerk van groenblauwe longen met meer en verschillende functies. De ruimte voor ontwikkelingen verschilt per gebied en hangt af van de cultuurhistorische, ecologische en recreatieve waarde van de verschillende landschappen. De opgave voor de komende jaren is om de ontwikkeling en het beheer van het metropolitane landschap sterker te verbinden met de ruimtelijk-economische groei van de metropoolregio en investeringsopgaven in beeld te brengen.

Omgevingsverordening NH2020
In de omgevingsverordening NH2020 zijn de belangrijkste onderwerpen uit de omgevingsvisie NH2050 verankert. De provincie wil met de omgevingsverordening ontwikkelingen, zoals woningbouw en de energietransitie, mogelijk maken en zet in op het beschermen van mooie en bijzondere gebieden in Noord-Holland. De Provincie Noord-Holland zoekt hierbij naar een evenwichtige balans tussen economische groei en leefbaarheid.

Grote delen van het buitengebied van Landsmeer zijn aangemerkt als Natuur Netwerk Nederland, Natura 2000 en Bijzonder Provinciaal Landschap. Dit betekent dat er slechts zeer beperkt ruimte is voor stedelijke ontwikkelingen in het buitengebied.

3.1.3 Regionale kaders binnen de MRA en Zaanstreek-Waterland

Gemeente Landsmeer is onderdeel van de Metropoolregio Amsterdam. De MRA heeft in 2019 de *MRA Agenda 2.0* vastgesteld. De uitgangspunten van dit stuk zijn:
- versterken van de internationale positie van de MRA als economische topregio met hoge leefkwaliteit;
- toekomstbestendige metropool: succesvol en schoon;
- evenwichtige metropool: zonder grote sociaal-economische verschillen, kansengelijkheid en hoge leefkwaliteit;
- samenwerking verder versteken;
- werk maken van een veerkrachtige, inclusieve en schone MRA-economie;
- bouwen voor de woningbehoefte en met groei de leefkwaliteit van het geheel versterken;
- vaart maken met het metropolitaan mobiliteitssysteem;

3.2 Lokale kaders

In 2017 stelde regio Zaanstreek-Waterland de *samenwerkingsagenda* vast. Het doel van deze agenda is om bepaalde thema's integraal in de regio aan te pakken. In de agenda staan de volgende uitgangspunten:
- wonen: identiteit versterken door diversiteit in woningaanbod, voorzien in de woningvraag van gehele metropoolregio;
- economie: betere afstemming biedt meer kansen voor bedrijvigheid;
- toerisme & recreatie: meer mensen trekken, gespreid over de regio;
- landschap & erfgoed: integrale benadering voor het bevorderen van bereikbaarheid, beleving en toekomstbestendigheid;
- duurzaamheid: integraal onderdeel van alle actiethema's;
- bereikbaarheid: een essentiële voorwaarde voor het succes van de regio;
- ruimtelijke ontwikkeling: stevige opgaven vragen intensieve samenwerking in de regio;
- big data: samenwerking rond data in Zaanstreek-Waterland van start.

In 2013 stelde Landsmeer de *toekomstvisie* voor 2025 op. De belangrijkste uitgangspunten zijn:
- het versterken van het groene, waterrijke en landelijke karakter van de gemeente;
- het groene waterrijke en landelijke karakter zorgt voor economische waarde door recreatie, werkgelegenheid en economische vitaliteit;
- de gemeenschap versterken door meer ruimte te geven aan jonge gezinnen en de ervaren generatie te benutten;
- economie: kleinschalig en focus op innovatie;
- meer recreatieve en toeristische voorzieningen dit moet leiden tot ''recreatie knooppunt Landsmeer";
- optimale mobiliteit: goede doorstroming en het behoud van verkeersveiligheid;
- uitbouwen van bereikbaarheid via het openbaar vervoer, per fiets en met name via het water.

In de navolgende paragrafen wordt het speelveld, de trends en de koers voor diverse thema's voor Landsmeer toegelicht.

3.3 Wonen

3.3.1 Speelveld

De omgevingsvisie actualiseert het Regionaal Actieprogramma Wonen 2016 t/m 2020 en de Woonvisie 2016 t/m 2024. In deze paragraaf worden de hoofdambities vanuit de woonvisies opgenomen.

In het *Actieprogramma* en de *Woonvisie* zijn uitgangspunten genoemd die ook in de toekomst voor de gemeente Landsmeer blijven gelden:

- voorkeur ligt bij binnenstedelijke ontwikkeling;
- bouwen op inbreidingslocaties gericht op de groene en waterrijke omgeving;
- behouden en waar mogelijk uitbreiden van de sociale woningvoorraad;
- creëren van een vraaggericht woningaanbod om tekorten aan te vullen in de segmenten;
- realiseren van extra aanbod voor jongeren, starters, mensen met minder financiële draagkracht, ouderen en woningen voor mensen met een beperking;
- eenpersoonswoningen in de sociale huursector voor mensen die uitstromen uit Beschermde Woonvormen;
- verbeteren van de doorstroming;
- verduurzaming van de woningvoorraad.

Daarnaast geldt ook de Woondeal: Samenwerkingsagenda van de Metropoolregio Amsterdam. De woondeal wordt met de komst van de omgevingsvisie niet geactualiseerd, omdat dit een regionaal plan is. Wel worden de uitgangspunten van de woondeal meegenomen in de omgevingsvisie van Landsmeer. De woondeal zet in op voldoende woningen in alle segmenten. De bouwproductie kan de groei in de metropoolregio op dit moment niet bijhouden. Dit geldt voornamelijk voor het sociale en middeldure segment. Daarnaast moet er voldoende plancapaciteit zijn om in de bouwperiode tot 2040 in 230.000 woningen te voorzien. Tot 2025 moeten er 100.000 woningen bijkomen. Er moeten oplossingen gevonden worden voor knelpunten met betrekking tot bereikbaarheid, woningbouw en versnellingslocaties. De woonopgave moet in samenhang met opgaven voor werken, bereikbaarheid, energietransitie, klimaatadaptatie, landschap en leefbaarheid worden aangepakt. Daarnaast wordt er gekeken naar het toekomstbestendig maken van de woningvoorraad en het circulair bouwen van woningen. Ook moeten er voldoende locaties en mogelijkheden voor woningcorporaties zijn om de opgaven te kunnen realiseren. De corporaties staan door de vele opgaven onder druk. Daarnaast moet er een instrumentarium komen waarmee gemeenten de betaalbaarheid van de bestaande voorraad kunnen borgen.

3.3.2 Trends

Schaarste aan woningen
De aantrekkingskracht van Landsmeer is groot. Vanuit de stad Amsterdam en omgeving bestaat er een overloop van woningzoekenden richting Landsmeer. Ook in de toekomst neemt de woningbehoefte in Landsmeer toe (zie tabel 3.1).

Tabel 3.1 Ontwikkeling indicatieve woningbehoefte Landsmeer 2019-2030 (Bevolkingsprognose Noord-Holland 2019-2040)

	aantal in 2019	aantal in 2025 (t.o.v. 2019)	aantal in 2030 (t.o.v. 2019)	aantal in 2030
Waterland: Landsmeer	4.900	+250	+300	5.200

In 2020 bedroeg de woningvoorraad in Landsmeer 4.896 woningen. Door een ‘overige toevoeging’ werd daar één woning aan toegevoegd (CBS, 2021). In 2020 waren er 4.900 huishoudens in Landsmeer. In 2030 zijn er naar verwachting 5.100 huishoudens in Landsmeer. De ontwikkeling van de indicatieve woningbehoefte van Landsmeer bedraagt 5.200 woningen in 2030. In de 20 jaar die daarop volgen, wordt verwacht dat het aantal huishoudens in Landsmeer oploopt tot 5.300 (zie tabel 3.2).

Tabel 3.2 Prognose van het aantal particuliere huishoudens in Landsmeer 2020-2050 (CBS, 2018)

jaar	aantal particuliere huishoudens
2020	4.900
2025	5.000
2030	5.100
2035	5.100
2040	5.100
2045	5.300
2050	5.300

Met name voor jongeren, starters en senioren is het lastig om een geschikte woning te vinden die past bij hun levensfase: er zijn relatief weinig meergezinswoningen (zie tabel 3.3).

Tabel 3.3 Aantal woningen per woningtype in Landsmeer 2020 (CBS, 2020)

	Eengezinswoning	Meergezinswoning
Landsmeer	4.896	720

Behoefte aan betaalbare woningen
Er is een grote vraag naar betaalbare woningen in Landsmeer. Naast het vinden van een passende woning, moet deze woning namelijk ook passen bij de financiële situatie van een persoon. Voor bepaalde inkomensgroepen neemt de toegankelijkheid tot de woningmarkt af, omdat de huizenprijzen stijgen met de toenemende vraag. De gemiddelde woningwaarde in Landsmeer is hoog: 437.000 euro (voorlopige cijfers CBS 2020). Mogelijke nieuwe ontwikkelingslocaties voor woningen, zijn vaak oude bedrijfslocaties. Het is een uitdaging om deze herontwikkelingen rond te krijgen, onder andere door de geldende beleidsregels vanuit parkeren. Bij de realisatie van hoogbouw werken de huidige kaders rondom maximale bouwhoogtes belemmerend. Toekomstige ontwikkelingen zullen zich daarom moeten richten op de middelhoge bouwniveaus.

Regionale doorstroming
De bevolking van Landsmeer neemt toe, maar is ook aan verandering onderhevig. Waar het aantal inwoners met een leeftijd tot 45 jaar ongeveer stabiel blijft, neemt het aantal 45- tot 65-jarigen af. Een toename van het inwoneraantal is zichtbaar in de leeftijdscategorieën 65 tot 75 jaar en 75 jaar en ouder. Dit laat zien dat er in Landsmeer sprake is van vergrijzing. Er zijn in Landsmeer echter weinig passende woningen voor senioren. Senioren blijven daarom langer wonen in eengezinswoningen. Dit heeft gevolgen voor de doorstroming op de woningmarkt van Landsmeer. Problemen in de doorstroming spelen ook in de publieke en private huursector. Op regionaal niveau is gestart met het ontwikkelen van een doorstromingsregeling om beweging in de woningmarkt te stimuleren. Hierbij kan worden gekeken naar de mogelijkheid een nieuwe regionale woonvisie op te stellen. Deze regionale woonvisie kan helpen bij het identificeren van knelpunten in de regio om zo een samenhangend beleid te vormen en regionaal op zoek te gaan naar ontwikkelmogelijkheden.

Druk op de natuur
Landsmeer is voor de realisatie van nieuwe woningen vrijwel volledig aangewezen op inbreidingslocaties: bestaande locaties binnen het stedelijke gebied. Het ontwikkelen van nieuwe woningen legt druk op de natuurgebieden in de omgeving van Landsmeer. Het Twiske en Ilperveld kennen een hoge waardering en dragen bij aan de karakteristieke eigenschappen van de gemeente. Het is daarom belangrijk dat deze gebied en het kenmerkende landschap behouden blijven. Een mogelijkheid voor de gemeente Landsmeer op het gebied van woningbouw is natuur-inclusief, circulair en energieneutraal bouwen. Op deze wijze wordt bijgedragen aan een klimaatbestendige ontwikkeling.

3.3.3 Koers

Landsmeer zet binnen de geldende kaders in op de ontwikkeling van woningbouw. Woningbouw vindt met name plaats op inbreidingslocaties binnen het bestaand stedelijk gebied. Tegelijkertijd wordt ingezet op de doorstromingsregeling om er zo voor te zorgen dat mensen in passende woningen terechtkomen.

3.4 Economie

3.4.1 Speelveld

De belangrijkste uitgangspunten op het gebied van economie binnen de *metropoolregio Amsterdam* zijn:
- agri-food profileren;
- identiteit ‘makers van metropoolregio Amsterdam’ in combinatie met landschap uitdragen;
- inzetten en aanhaken op sterke trends (o.a. circulariteit);
- creëren van onderscheidende woonmilieus;
- verbeteren en op peil houden van de bereikbaarheid;
- versterken van het toerisme;
- verduurzaming en energietransitie;
- innovatiebevordering;
- relatie scholing en arbeidsmarkt verbeteren;
- woningbouw baseren op marktvraag;
- aantrekken van talent van buiten de regio;

- transformatie van vastgoed;
- het verder integreren van het verkeers- en vervoerssysteem.

In Landsmeer wonen ruim 11.000 mensen (CBS, 2020). Landsmeer telt in totaal 1.683 bedrijfsvestigingen (CBS 2019, dit cijfer is inclusief overheid, onderwijs en zorg). De sectoren groot- en detailhandel, zakelijke dienstverlening en gezondheidszorg zorgen relatief gezien voor de meeste werkgelegenheid. Het aandeel van de agrarische sector binnen de gemeente is relatief groot ten opzichte van de Zaanstreek-Waterland.

De meeste werkgelegenheid is te vinden in de Amsterdam zelf, en minder in de gemeente Landsmeer. De goede bereikbaarheid van de gemeente Landsmeer in de MRA draagt bij aan haar economische positie. Vanwege de korte afstand en goede verbinding kan men prima wonen in Landsmeer en werken in Amsterdam (en uiteraard ook andersom). De verbindingen met Amsterdam en ook met Purmerend via fiets en openbaar vervoer creëren een wisselwerking van werken en wonen in de regio. Daarom is het belangrijk om aandacht te blijven geven aan de bereikbaarheid van Landsmeer. Een mogelijkheid is het aanleggen van een hub om vanuit Amsterdam makkelijker over te stappen naar het landelijke gebied. Hiermee kan de economische positie van Landsmeer binnen de regio worden versterkt.

3.4.2 Trends

Voorzieningen
Landsmeer heeft een divers aanbod van voorzieningen dat voorziet in de dagelijkse behoefte. Er is op dit moment weinig leegstand van bedrijfspanden in Landsmeer. De specifiekere behoeften worden ingevuld door de regio om Landsmeer heen. De bedrijvigheid concentreert zich steeds meer in het centrum van de kern Landsmeer, dit zorgt voor een hogere verkeersdruk. Een dropzone van pakketten in of dichtbij het centrum kan zorgen voor een afname in verkeersdruk binnen de gemeente en biedt mogelijkheden voor groene, alternatieve vormen van vervoer. Ook de toenemende groei van online retail zorgt voor een veranderende dynamiek op de markt.

Biologische landbouw
De gemeente zet in op natuur-inclusieve landbouw. Zo is er in Landsmeer een voedselbos aanwezig. Daarnaast zijn er op dit moment twee initiatieven vanuit het recreatieschap en Landschap Noord Holland. De zorgboerderij De Marsen is een voorbeeld van kleinschalige, biologische landbouw. Er is sprake van circulaire landbouw met een directe relatie met de consument via de boerderijwinkel. Ook andere landbouwondernemingen in het buitengebied bieden deze optie. Het Ilperveld biedt mogelijkheden tot het ontwikkelen van kleinschalige, circulaire landbouw. Hierover wordt in overleg gegaan met Landschap Noord-Holland en wordt bekeken hoe het cultuurlandschap ten behoeve van de biodiversiteit kan worden ingericht.

3.4.3 Koers

Landsmeer zet in op een vitaal centrum en de ontwikkeling van werkgelegenheid. Daarbij moet de bereikbaarheid van de gemeente behouden blijven, omdat dit zorgt voor een goede verbinding met de rest van de regio.

3.5 Recreatie en toerisme

3.5.1 Speelveld

De belangrijkste uitgangspunten voor *recreatie en toerisme* in Landsmeer zijn:
- balans tussen recreatie en rust
- behouden van agrarisch cultuurhistorisch productielandschap
- definiëren en uitdragen van identiteit en kenmerken
- zonering hoge en lage natuurwaarden
- overnachtingsmogelijkheden
- voedsel, educatie en gezondheid
- belevingsroutes
- toegankelijkheid naar en binnen het gebied
- informatievoorziening verbeteren
- versterken recreatie
- landschap dat koolstofdioxide vastlegt
- klimaatadaptatie
- spreiding van toerisme en recreatie
- agrarische transformatie
- natuur en ecologie

De belangrijkste uitgangspunten omtrent *bed en breakfast* aan huis in Landsmeer zijn:
- momenteel is het speelveld voor B&B's niet gelijk, de ambitie is om dit gelijk te trekken met beleid en dit verder uit te werken in het omgevingsplan.

De belangrijkste uitgangspunten voor recreatie en toerisme binnen de *metropoolregio Amsterdam* zijn:
- balans tussen bezoekers, bewoners en bedrijven;
- groei van (inter)nationale bezoekers;
- internationale bezoekers brengen ook elders meer een bezoek;
- groei van recreatieve/toeristische activiteiten;
- groei zakelijke bezoekers;
- bereikbaarheid verbeteren;
- technologie en innovatie;
- marketing en promotie verder verbeteren;
- destinatieontwikkeling;
- samenwerking op het gebied van cultuur;
- samenwerking metropoolregio Amsterdam borgen en verstevigen.

Binnen de gemeente Landsmeer en in de omgeving liggen veel mogelijkheden voor recreatie en toerisme. De nabijheid van Amsterdam zorgt dat de bezoeker naar wens de natuur of de hoofdstad kan opzoeken. Daarnaast biedt Landsmeer de fiets- en waterrecreant vele mogelijkheden. Onze gemeente kenmerkt zich door kleinschaligheid in de nabijheid van prachtige natuurgebieden en heeft daardoor veel te bieden voor recreanten en toeristen die hiernaar op zoek zijn. Ook in de regio is de charme van Landsmeer bekend en daarom is er ook een stroom van bezoekers vanuit de regio. In de toekomst zijn deze twee thema's nog steeds relevant.

3.5.2 Trends

Verblijfsrecreatie
Landsmeer is erg in trek bij toeristen en recreanten. Er is op dit moment vooral sprake van dagrecreatie, maar mogelijk stijgt de vraag naar verblijfsrecreatie in de toekomst. Op dit moment heeft Landsmeer één kampeerterrein dat in het hoogseizoen druk bezocht wordt. Het huidige aanbod bestaat naast de camping uit een aantal B&B's en particuliere vakantieverhuur. Landsmeer komt voor de uitdaging te staan hoe zij verder wil inzetten op verblijfsrecreatie. Het verblijfstoerisme kan zorgen voor extra impulsen in de lokale economie. De huidige faciliteiten voor het verblijfstoerisme kunnen worden verbreed om zo een meer divers aanbod aan te bieden. Overnachtingsmogelijkheden zijn in Landsmeer een welkome aanvulling, maar dienen samen te gaan met goed wonen en leven in Landsmeer. Belangrijk is dat het toerisme kleinschalig en hoogwaardig moet zijn.

De toeristische verhuur van woningen gaat in Nederland ten koste van de woningvoorraad. Daarvoor is een nieuwe wet van kracht gegaan. In lijn met de wet moet onderzocht worden onder welke ruimtelijke voorwaarden een B&B en particuliere vakantieverhuur mogelijk wordt. Op basis daarvan kan Landsmeer nieuw lokaal beleid vaststellen.

Verschillende soorten toerisme
Landsmeer kent veel wandel-, fiets- en watertoerisme. Deze verschillende typen hebben elk hun eigen behoeftes. Binnen de regio is er een hoogwaardig wandel- en fietsnetwerk aanwezig. Een mogelijke verbetering is bijvoorbeeld het realiseren van een fietsroute van Amsterdam naar Purmerend. Wat waterrecreatie betreft biedt een verbinding vanaf Amsterdam Noord naar het Ilperveld, kansen voor Landsmeer. Op die manier kunnen bezoekers uit Amsterdam onze regio binnen komen. Een andere kans ligt bij de Breek, waar het paviljoen komt en het sloepennetwerk loopt. Door meer recreatieve activiteiten te ontplooien aan de Breek (bootverhuur, fietsverhuur) kan dit punt versterkt worden, omdat het een goede OV-verbinding heeft en op loopafstand van het centrum ligt. Daarnaast bieden dropping points extra kansen voor ontwikkeling, waarbij bezoekers over het water vervoerd kunnen worden naar verschillende bestemmingen.

Om de toegankelijkheid van watertoerisme te vergroten kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het creëren van veilige steigers voor het vissen, het mogelijk maken van een plek voor bootverhuur, het toevoegen van ligplaatsen voor plezierbootjes of het permanent maken van de boothelling, zodat boten makkelijk te water gelaten kunnen worden.

Recreëren in de natuur
Ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme leggen net als de woningvraag druk op de natuurwaarden in de omgeving van Landsmeer. De biodiversiteit staat onder druk. Het vaak snelle vaarverkeer leidt tot een vermindering van de natuurlijke eilanden die bijdragen aan een goede balans van flora en fauna in het gebied. De toename van de recreatievaart leidt ook tot risico's als drukte op het water, noodzaak tot handhaving en onderhoud

en een grotere kans op het afbrokkelen van de oevers (afkalving). Ook worden er evenementen georganiseerd in de natuur. Het evenement ‘Welcome tot the future’ wil graag uitbreiden, maar daar is niet iedereen voorstander van. Een duidelijk afwegingskader moet ervoor zorgen dat duidelijk is welke ontwikkelingen kunnen worden toegestaan en geen afbreuk doen aan de bestaande natuurwaarden.

3.5.3 Koers

Landsmeer heeft niet de ambitie om massatoerisme aan te trekken. Landsmeer richt zich op de passant, zoals bijvoorbeeld de fietsrecreant, die de natuur in wil en de culturele kernen in de regio wil ontdekken. Toerisme is kleinschalig en hoogwaardig.

3.6 Duurzaamheid en klimaatadaptatie

3.6.1 Speelveld

Landsmeer wil bijdragen aan een duurzame- en klimaatadaptieve leefomgeving. De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn:

- meer afstemmen en samenwerken met regiopartners;
- beperken van het gebruik van fossiele brandstoffen en de uitstoot van broeikasgassen;
- energie neutrale gemeentelijke organisatie in 2025;
- verduurzaming gemeentelijk vastgoed en gemeentelijke bedrijfsvoering;
- energiepositieve samenleving in 2050;
- aardgasloos in 2050;
- openbaar groen en biodiversiteit behouden en waar mogelijk vergroten;
- klimaat robuust water(beheer)systeem;
- stimuleren van de circulaire economie;
- stimuleren van het in de praktijk brengen van klimaatadaptatie;
- neerslag: hoofdwegen toegankelijk voor calamiteitenverkeer, vitale netwerken en functies ondervinden beperkte schade, bebouwing ondervindt beperkte schade waarbij extra aandacht is voor seniorenwoningen en rijksmonumenten;
- droogte: leidt tot beperkte schade voor landbouw en landschap door uitdroging/verzakking/verzilting, leidt tot beperkte schade aan unieke natuurwaarden door verzilting en bebouwing en infrastructuur ondervinden minimale zakkingschade;
- overstromingen: voldoende mogelijkheden om te schuilen, streven naar bereikbaarheid voor calamiteitenverkeer en vitale netwerken en functies ondervinden beperkte schade;
- hitte: netwerk van schaduwrijke routes, vermindering van nachthitte, verkoeling bij water in landelijk gebied waarbij extra aandacht voor ouderen met een beperkte mobiliteit moet zijn, blijft drink- en zwemwater gezond, hebben mensen voldoende informatie om zich tegen hitte te beschermen en zetten we in op bescherming van unieke natuur;
- bij een zomerse dag van 32 graden zonder wind en bij langdurige hitte zijn steden en dorpen ook ’s nachts leefbaar, verkoeling in recreatiewater landelijk gebied, blijft drink- en zwemwater gezond en zetten we in op bescherming van unieke natuur en behoud van biodiversiteit;
- bij een dijkdoorbraak van regionale of primaire keringen zijn er voldoende mogelijkheden om te schuilen, streven we naar bereikbaarheid voor calamiteitenverkeer via snelwegen en provinciale wegen en ondervinden vitale netwerken en functies beperkte schade;
- vertragen van bodemdaling en waar mogelijk herstel van veenbodems.
- inzet regionaal digitaal communicatie portaal om (de effectiviteit van) verschillende klimaatadaptatie maatregelen voor burgers te promoten;
- kansen benutten voor het realiseren of versterken van verkoelende natuurgebieden en recreatieplassen in de regio;
- bestaande verharding terugdringen en water en groen in de openbare ruimte terugbrengen;
- streven naar MRA basisveiligheidsniveau voor klimaatbestendige nieuwbouw;
- kwetsbaarheden in beeld krijgen: stresstest uitvoeren voor wateroverlast en overstroming.

Het belangrijkste uitgangspunt om te voldoen in de *energievraag* is:

- het behoud van de identiteit van Landsmeer is het startpunt in de zoektocht naar mogelijkheden om de ambities voor hernieuwbare energie in te vullen. Onder meer vanwege de aanwezige beschermde gebieden zet Landsmeer in op zon op daken, parkeerterreinen en nog uit te geven bedrijventerreinen.

De belangrijkste uitgangspunten op het gebied van *waterveiligheid en waterkwaliteit* zijn:
- verbeteren van de waterveiligheid en waterkwaliteit;
- de gemeente draagt, vanuit het oogpunt van volksgezondheid en veiligheid, zorg voor een doelmatige inzameling, berging, transport en/of lokale zuivering van afvalwater, hemelwater en grondwater;
- overstorten worden zoveel mogelijk voorkomen;
- de kans op overlast dient beperkt te worden tot maatschappelijk aanvaardbare normen, indien de burger niet zelf op eigen terrein het hemel- en grondwater doelmatig kan verwerken;
- door mee te koppelen met andere ruimtelijk-economische ontwikkelingen in de openbare ruimte zijn de benodigde extra financiële inspanningen in te perken en kan tevens een positieve bijdrage worden geleverd aan een leefbare omgeving;
- energie- en warmteterugwinning en emissiebeperking van schadelijke stoffen;
- bestaande gebieden worden alleen afgekoppeld als dat doelmatig is;
- in 2036 meer duidelijkheid over de veenweideproblematiek;
- vergroten van de sponswerking;
- waar mogelijk afvalwater en hemelwater gescheiden inzamelen;
- hemelwater verwerken waar het valt;
- bij nieuwbouwlocaties en herinrichtingsprojecten wordt een gescheiden stelsel aangelegd met een drainage-infiltratie-transportriool;
- water robuuste inrichting als belangrijke bouwsteen voor de omgevingsvisie;
- werkwijzen tussen gemeenten in Zaanstreek-Waterland op elkaar afstemmen;
- de oppervlaktewaterkwaliteit voldoet binnen de gemeentegrenzen aan de gestelde eisen en heeft geen nadelige effecten voor de omringende gebieden;
- de regionale waterkeringen (Luijendijkje en Ringvaartdijk om Het Twiske) voldoen aan de gestelde normen en zijn ruimtelijk beschermd in de bestemmingsplannen en de Keur;
- het watersysteem van 2036 is zo ingericht dat voldoende water aanwezig is;
- direct afstromend hemelwater en hemelwater dat via uitlaten op het oppervlaktewater terecht komt, resulteert in acceptabele kortdurende peilstijgingen zonder overlast en schade tot gevolg;
- emissies uit de waterketen leiden niet tot kwaliteitsafname van oppervlaktewater en grondwater;
- bij nieuwe ontwikkelingen wordt standaard rekening gehouden met gescheiden afvoer van waterkwaliteiten, waarbij het schone hemelwater veelal in het oppervlaktewatersysteem wordt geborgd en verwerkt;
- groen behouden en toegankelijkheid vergroten;
- meer bewustzijn creëren over het effect van de inrichting van het eigen perceel op de openbare ruimte;
- bij korte hevige én langdurige neerslag blijven snelwegen, provinciale wegen en stadsroutes toegankelijk. Ook ondervinden vitale netwerken en functies geen schade. Bebouwing ondervindt beperkt schade;
- inwoners kunnen met hun waterproblemen (grondwater, oppervlaktewater, drinkwater en riolering) terecht bij één aanspreekpunt, het Waterloket.

3.6.2 Trends

Bodemdaling
Op basis van de huidige bodemdaling wordt voor heel Landsmeer een CO2-uitstoot verwacht van naar schatting 13.500 ton per jaar. Landsmeer besteedt ook in de toekomst aandacht aan de veenweideproblematiek.

Innovaties
Er komen steeds meer innovaties op het gebied van het duurzaam opwekken van warmte en elektriciteit. Het is belangrijk dat Landsmeer hier in de toekomst op inspeelt. Zo zorgen we voor een haalbare en betaalbare energietransitie. Ook wil Landsmeer het bewustzijn voor duurzaamheid verhogen.

Transitie en welstand
Om Landsmeer bestendig te maken voor het veranderende klimaat en om te voorzien in een duurzame energievraag, kunnen woonwijken er op termijn anders uit gaan zien. Dit kan leiden tot verrommeling van het landschap. Dit moet worden voorkomen.

Groene leefomgeving
Een duurzame gemeente draagt bij aan een gezond Landsmeer in de toekomst. Ontwikkelingen die bijdragen aan duurzaamheid moeten passen binnen de openbare ruimte en het aanwezige kenmerkende groen, hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan zelfvoorzienende woningen en een voedselbos. Slim combineren leidt tot goede oplossingen die voor kwaliteit zorgen. In de toekomst is het van belang dat het groen in de omgeving aanwezig blijft en een grotere rol krijgt in ontwikkelingen. Herstel van de biodiversiteit is daarbij belangrijk.

3.6.3 Koers

Landsmeer wil inzetten op duurzame energie en klimaatadaptatie. Het doel is om in 2050 volledig aardgasloos te zijn. Daarnaast is het belangrijk dat groen en biodiversiteit behouden en versterkt worden en ingezet wordt op een klimaatadaptieve gemeente die goed om kan gaan met steeds vaker voorkomende extreme weersomstandigheden.

3.7 Landschap

3.7.1 Speelveld

De belangrijkste uitgangspunten voor het *landschap* zijn:
- op een verantwoorde manier zorg dragen voor de archeologie binnen de gemeentegrenzen;
- de kosten voor het onderzoek zijn voor de rekening van de verstoorder (het veroorzakersprincipe);
- behoud van archeologische resten in de bodem, waar onmogelijk moet de informatie vóór de vernietiging worden gedocumenteerd door middel van archeologisch onderzoek;
- bij bodemingrepen van enige omvang weegt de gemeente het behoud van archeologische waarden af tegen andere maatschappelijke belangen;
- provincies, het rijk en gemeenten kunnen terreinen of landschapselementen als archeologisch monument aanwijzen;
- basisprincipe van behoud van archeologische waarden door omstandigheden te creëren die het (verdere) verval tegengaan.

De genoemde uitgangspunten in deze paragraaf hebben voornamelijk betrekking tot archeologie. Dit is een onderwerp dat concreet van invloed is op het landschap. Het thema landschap vormt echter een rode draad door het gehele koersdocument. Het landschap heeft immers veel raakvlakken met andere onderwerpen. Zo is het landschap een van de sterkste kernkwaliteiten van Landsmeer. Een landelijk gebied met volop mogelijkheden om de groene omgeving te ontdekken en het water op te gaan. Het landschap maakt Landsmeer niet enkel aantrekkelijk voor haar bewoners, maar ook voor bezoekers. Daarnaast vormt het landschap ook de kern van de uitdagingen voor Landsmeer. Zo staat het behoud van het landschap soms op gespannen voet met het bieden van voldoende geschikte woonmogelijkheden in Landsmeer en een veilige doorstroming en ontsluiting. Daarnaast bestaat er samenhang tussen het landschap en de weg naar een duurzaam Landsmeer. Op welke manier richten we het landschap in om bij te dragen aan de verduurzaming van de gemeente, en tot welk niveau is dat acceptabel?

De conclusie dat het landschap een belangrijk onderwerp vormt, komt ook naar voren uit het feit dat er veel bovenlokale regelgeving is die betrekking heeft tot landschap. Denk aan het bijzonder provinciaal landschap, wat ook binnen de gemeente Landsmeer valt.

3.7.2 Trends

Vervuilde grond
De ondergrond van Landsmeer is op veel plekken vervuild door staalslakken van Tata Steel (een bijproduct dat vrijkomt bij de productie van ijzer in een hoogoven). Deze vervuiling maakt ontgrondingswerkzaamheden lastig.

Biodiversiteit
Het Wijkpark is een park in Landsmeer en deze locatie biedt mogelijkheden tot herinrichting, waar de openbare ruimte aantrekkelijk gemaakt kan worden voor inwoners, maar ook voor insecten en vogels. Het kiezen voor inheemse struiken en bomen draagt bij aan het herstel van de biodiversiteit. Daarnaast biedt kruidenrijk grasland meer mogelijkheden voor het herstel ten opzichte van normaal grasland. Ook een voedselbos draagt bij aan biodiversiteit.

Voorlichting
Het is van belang dat actief voorlichting wordt gegeven over de effecten van handelen in en nabij de natuur. Het IVN Twiske heeft diverse werkgroepen die zich met natuureducatie bezig houden. Het doel is mensen bewuster maken van natuur, milieu en landschap in de directe leefomgeving en voorlichting te geven over bijvoorbeeld invasieve exoten, verharding en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Zo organiseert het IVN onder andere excursies, lezingen, cursussen en kinderactiviteiten. De werkgroep Ratteneiland zorgt er bijvoorbeeld voor dat dit eiland, een oer-Hollands landschap, in goede staat wordt gehouden.

3.7.3 Koers

Landsmeer zet in op het behoud en de versterking van het kenmerkende landschap.

3.8 Mobiliteit

3.8.1 Speelveld

De belangrijkste uitgangspunten voor *mobiliteit* zijn:
- versterken van verbindingen met bestaande stedelijke gebieden;
- aangename beleving van de reis;
- nieuwe technologieën zodat iedereen mee kan doen;
- first en last mile van de reis verbeteren;
- goede voorzieningen voor voetgangers om mobiel te blijven;
- beperken van het aantal (ernstige) verkeersslachtoffers;
- behouden van voldoende goede bereikbaarheid en toegankelijkheid;
- het beperken van (verkeers)hinder;
- beperken van eenzijdige fietsongevallen;
- wegbeheer voor een aantrekkelijke uitstraling;
- materiaal zoveel mogelijk hergebruiken;
- veilige doorstroming;
- aanpak actuele knelpunten;
- verbeteren van laad- en losmogelijkheden;
- fietsroutes en voetgangerspaden optimaliseren;
- het streven naar een mooie, sociale, functionele, leefbare, leesbare en recreatief aantrekkelijke openbare ruimte waarin het gewenste gedrag op een natuurlijke manier wordt afgedwongen;
- openbaar leven bij duisternis zo goed mogelijk laten functioneren;
- verkeersveilige situaties;
- veilig en prettig van deur tot deur;
- bij ontbreken van sociale controle wordt een alternatief geboden;
- verbeteren en behouden van de kwaliteit, doelmatige verlichting, duurzame verlichting en gebiedsgerichte verlichting;
- toepassen van energiezuinige lampen en energie besparen;
- van aanbodgericht naar vraaggericht vervoer;
- deelnemen aan het programma vanuit het ministerie/gemeente Amsterdam om fietsen voor senioren te promoten;
- CO2-neutraal regionaal openbaar vervoerssysteem vanaf 2030;
- CO2-neutraal mobliteitssysteem in 2050.

3.8.2 Trends

Ontsluiting en parkeren
Landsmeer kent, vanwege het feit dat er eigenlijk maar één ontsluitingsroute is, een hoge verkeersintensiteit. Het verkeer legt druk op de infrastructuur en heeft nadelige gevolgen voor de gezondheid. Kansen liggen in het stimuleren van deelmobiliteit en het aanbieden van alternatieve vormen van vervoer met een lagere tot geen uitstoot.

Niet alleen is er een hoge verkeersintensiteit, er ligt ook druk op de parkeervoorzieningen in de gemeente. In de smalle kernen vormt parkeren bij elke ontwikkeling een uitdaging. Het toevoegen van parkeerplaatsen aan de rand van de kernen kan zorgen voor een afname van de verkeersdrukte in het centrum. Inwoners en bezoekers kunnen hun auto aan de rand van de kern parkeren en te voet het centrum in lopen.

Smart mobility en Mobility as a Service
In de toekomst bestaat de kans dat de verkeersintensiteit toeneemt. Dit kan bijvoorbeeld worden veroorzaakt door een toename aan online retail en daarmee een toename aan pakketbezorgers. Dit leidt tot problemen rondom congestie en de verkeersveiligheid. Landsmeer zet daarom in op de trias mobilica: verminderen van vervuilde mobiliteit, veranderen en verduurzamen. Er kan bijvoorbeeld worden ingezet op elektrisch vervoer, ‘smart mobility’ of ‘Mobility as a Service’. Ook wordt de beleving van de reis steeds belangrijker en wordt er in de toekomst wellicht ook meer vanuit huis gewerkt

Smart mobility: smart mobility is de parapluterm voor de inzet van innovatieve ICT-oplossingen om Nederland ook in de toekomst bereikbaar, veilig en leefbaar te houden. Onder smart mobility vallen bijvoorbeeld de ontwikkelingen binnen de sector van zelfrijdende auto's en nieuwe mobiliteitsdiensten. Eén van deze nieuwe mobiliteitsdiensten is MaaS.
Mobility as a Service (MaaS): naar verwachting daalt het privébezit van vervoersmiddelen in de toekomst. In MaaS staat de reiziger centraal. Het maakt het mogelijk om vervoersmiddelen als de deelfiets, -auto, -scooter, trein, tram of (water)taxi zelf te plannen, boeken en te betalen. Reizen op maat en naar de wensen van de reiziger wordt daardoor beter mogelijk.

3.8.3 Koers

Landsmeer kiest voor het verminderen van de vervuilde mobiliteit en koerst op verandering en verduurzaming van de vervoerstypen door bijvoorbeeld in te zetten op elektrisch vervoer.

3.9 Welzijn en voorzieningen

3.9.1 Speelveld

Sociaal domein
De belangrijkste uitgangspunten voor het *sociaal domein* zijn:
- zwaardere zorg kan worden voorkomen door in te zetten op sociale basisvoorzieningen, preventie en vroeg-signalering, een integrale benadering bij de hulpvraag en het tijdig inzetten van lichte onder-steuning;
- versterken doorlopende leer- en ontwikkellijn jeugdigen;
- meer laagdrempelige opvoedondersteuning;
- meer preventieve hulp en ondersteuning voor jongeren;
- preventieve aanpak van armoede en schulden;
- meer begeleiding naar werk of sociale activering;
- langer zelfstandig blijven wonen;
- effectieve aanpak van eenzaamheid;
- ontwikkelen tot een dementievriendelijke gemeente;
- versterken van mantelzorgondersteuning;
- doorontwikkelen van het Middelpunt - het centrum voor wonen, welzijn en zorg in Landsmeer;
- creëren van goede randvoorwaarden: communicatie en voorlichting, samenwerking en vrijwilligersbeleid.

Spelen en bewegen
De belangrijkste uitgangspunten voor *spelen en bewegen* zijn:
- veiligheidsinspecties;
- beweging voor volwassenen en ouderen actief faciliteren;
- een divers speelruimteaanbod per barrièregebied of buurt voor kinderen van 0-14 jaar;
- minder voorzieningen in beheer van de gemeente en meer gedeeld beheer waarbij ook de kennis en mogelijkheden van lokale organisaties ingezet kunnen worden;
- bewonersparticipatie.

Kunst, cultuur en erfgoed
De belangrijkste uitgangspunten van de *metropoolregio Amsterdam* zijn:
- samen toewerken naar een duurzame culturele sector die meer mensen in de gelegenheid stelt om de kracht van kunst, cultuur en erfgoed te ervaren en te delen;
- meer cultuurparticipatie;
- toekomstbestendig maken van de cultuur - en erfgoedsector in de metropoolregio Amsterdam ;
- toenemende druk van bezoekers en recreanten vraagt om spreiding over de regio;
- verbinding met zorg en welzijn;
- cultuur aan de basis voor alle kinderen en talenten;
- ruimte in metropoolregio Amsterdam optimaal benutten;
- kunst, cultuur en erfgoed zo toegankelijk mogelijk voor inwoners en bezoekers;
- bevorderen en faciliteren van kennis, uitwisseling en samenwerking op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed;
- Zaanstreek/Waterland ziet voor de overheid vooral een faciliterende rol weggelegd. Er is geen behoefte aan sturing of verplichting, maar wel aan stimulans en mogelijk maken, deels met een financiële impuls, maar ook door een integrale aanpak. Dit laatste is bijvoorbeeld nodig op het gebied van mobiliteit.

De belangrijkste uitgangspunten op het gebied van *cultuur* zijn:
- actief verenigingsbeleid voeren met als doel (sport-) en cultuurdeelname te bevorderen;
- opstellen en verspreiden van een heldere en overzichtelijke cultuuragenda;
- meer samenwerking tussen Landsmeerse cultuuraanbieders (Cultuurplatform);

De belangrijkste uitgangspunten op het gebied van *erfgoed* zijn:
- binnen het monumentenbeleid in Landsmeer komt meer aandacht voor onderhoud, waardoor ingrijpende herbouw en nieuwbouw veel minder vaak nodig zal zijn;
- communicatie om het draagvlak bij de bevolking voor erfgoed te vergroten;
- de kwaliteiten het bijzondere, waterrijke landschap rond Landsmeer gaat een rol spelen in het monumentenbeleid.
- de monumentenstatus wordt alleen toegekend met instemming van de betrokkene;
- extra bouw- of gebruiksmogelijkheden kunnen de kosten of beperkingen voor de eigenaar compenseren.

Welstand
De belangrijkste uitgangspunten op het gebied van *welstand* zijn:
- de gemeente Landsmeer hanteert bij het toepassen van deze excessenregeling het criterium dat er sprake moet zijn van een buitensporigheid in het uiterlijk die ook voor niet-deskundigen evident is en die afbreuk doet aan de ruimtelijke kwaliteit van een gebied;
- van een bouwwerk dat voldoet aan redelijke eisen van welstand mag worden verwacht dat het een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit van de openbare (stedelijke of landschappelijke) ruimte. Daarbij worden hogere eisen gesteld naarmate de openbare betekenis van het bouwwerk of van de omgeving groter is;
- dorpscentrum en Purmerland: behoud van het bebouwings- en verkavelingspatroon is van groot belang, aangezien deze patronen de dragers vormen van de ruimtelijke hoofdstructuur en een belangrijke karakteristiek van het gebied zijn;
- behoud van de lintstructuur heeft de aandacht bij ontwikkelingen;
- dorpsuitbreidingen: het beleid is gericht op het behoud van bestaande karakteristieken binnen de wijk;
- Breekoever aan de Kerkebreek: het beleid is gericht op het behoud van het karakteristieke streekeigen bouwen. De relatie met het water en de doorzichten hiernaartoe moeten gehandhaafd blijven;
- Kistenmakerseiland: het beleid is gericht op het behoud van het karakteristieke historische Waterlands/ Zaans bouwen. De relatie met het landschap en de doorzichten tussen de gebouwen moeten gehandhaafd blijven;
- landelijk gebied: er geldt een conserverend ruimtelijk beleid. Nieuwe bebouwing wordt niet toegestaan. Voor ’t Twiske geldt dat aanpassingen en uitbreidingen niet uitgesloten zijn, maar zich wel moeten voegen naar binnen de karakteristiek van het landschap.

3.9.2 Trends

Sociaal domein
Vanaf 2021 wordt de beschermde opvang en maatschappelijk wonen verder gedecentraliseerd naar de gemeenten. Voor de regio van Landsmeer is Purmerend de centrumgemeente. Landsmeer streeft naar een goede samenwerking om de uitstroom van bewoners uit de beschermde opvang en het maatschappelijk wonen goed te begeleiden.

Speel- en sportvoorzieningen
Er is behoefte aan grotere uitdagende speelplekken met een gevarieerd aanbod. Voor de doelgroep in de leeftijd 10+ zijn er weinig passende speel- of sportplekken. Daarnaast is het belangrijk om ook in te zetten op meer passende speel- en sportvoorzieningen voor ouderen. Het aanbod bestaat nu vooral uit traditioneel ingerichte speelplekken. Daarnaast is de dekking in een aantal buurten beperkt. Zo is er in Den Ilp geen sportplek aanwezig.

Kunst, cultuur en erfgoed
De beschikbare ruimtes om cultuur te beoefenen worden regelmatig aangemerkt als te klein. Ook wordt er door sommige bewoners een gebrek aan ‘allure’ ervaren bij de bestaande locaties. Vooral jongeren worden nog onvoldoende bereikt en betrokken. Ook ontbreekt soms een goede beamer of mogelijkheid tot bouwen van een oplopend podium. Ook werd de wens uitgesproken om te investeren in een vleugel. Wat er gebeurt op het gebied van cultuur binnen gemeente Landsmeer is nu niet altijd even zichtbaar. De communicatie loopt (nog) niet via een centraal punt.

3.9.3 Koers

Landsmeer zet in op het aanbieden van voldoende sport- en cultuurvoorzieningen voor al haar inwoners, zowel voor de jongere- als de oudere generatie.
Op basis van het huidige speelveld en de trends zijn er voor Landsmeer vijf dilemma's aan te wijzen. Deze dilemma's vormen een uitdaging voor de ontwikkeling van de gemeente. Binnen deze dilemma's moeten nadere keuzes worden gemaakt om de koers voor Landsmeer te bepalen.

In hoofdstuk 2 is de identiteit van Landsmeer beschreven aan de hand van vier kernbegrippen: landelijk gelegen, natuur en recreatie, wonen en activiteiten. Op basis van het huidig beleid en de participatiemomenten zijn er vijf dilemma's voor Landsmeer aan te wijzen. De vier kernbegrippen komen terug in de dilemma's. Deze dilemma's vormen een uitdaging voor de ontwikkeling van de gemeente. Binnen deze dilemma's moeten nadere keuzes worden gemaakt om de koers voor Landsmeer te bepalen.

4.1 Doorstroming versus uitbreiding van de woningvoorraad

Het eerste dilemma heeft een relatie met de kernbegrippen ‘landelijk gelegen’ en ‘wonen’. De woningmarkt van Landsmeer staat voor bepaalde doelgroepen onder druk. Jongeren die in Landsmeer zijn opgegroeid, krijgen niet altijd de kans om een geschikte woning in de gemeente te vinden en moeten daarom verder in de regio op zoek. Aan de andere kant is Landsmeer ook populair onder woningzoekenden uit de regio. Senioren die woonachtig zijn in Landsmeer willen soms graag doorstromen naar een passende woning, maar kunnen deze binnen de gemeente lastig vinden. Zij blijven daardoor vaak langer wonen in hun eengezinswoning. Dit leidt tot een stagnering van de doorstroming in zowel de huur- als koopsector. Om zoveel mogelijk mensen in Landsmeer een fijne plek te kunnen bieden, kan worden ingezet op het verbeteren van de doorstroming of het uitbreiden van de woningvoorraad. Op regionaal niveau is gestart met het ontwikkelen van een doorstromingsregeling om beweging in de woningmarkt te stimuleren, zodat bewoners verhuizen naar een beter passende woning. Daarnaast is uitbreiding van de bestaande woningvoorraad een mogelijkheid. Dit kan door de realisatie van nieuwbouw of door het herbestemmen van percelen. Percelen die een woonfunctie kunnen krijgen, zijn vaak oude bedrijfslocaties of leegstaande panden. Het is een uitdaging om deze herontwikkeling te realiseren, onder andere door de eisen rondom parkeren en bouwhoogtes. Daarnaast zijn er in Landsmeer maar weinig plekken waar nieuwbouw kan worden toegevoegd (zie ook het dilemma onder paragraaf 4.3). Bij de uitbreiding van de woningvoorraad moet ook gedacht worden aan een uitbreiding van de diversiteit in woonvormen. Steeds meer mensen zoeken naar alternatieve woonvormen, zoals Tiny houses, zelfvoorzienende woningen en woongroepen.

‘Ik heb altijd in Den Ilp bij mijn ouders gewoond maar kan er nu niet wonen, wat ik wel erg graag wil.’ (respondent enquête - leeftijd 25-35 jaar)

‘Ik vind woningmogelijkheden voor senioren belangrijk. Als zij doorstromen, komen er automatisch meer woningen vrij.’ (respondent enquête - leeftijd 56-65 jaar).

4.2 Uitbreiding van de woningvoorraad versus verkeerskundige ontsluiting

Het tweede dilemma heeft een relatie met de kernbegrippen ‘landelijk gelegen’ en ‘wonen’. Zowel jongeren die in Landsmeer zijn opgegroeid als woningzoekenden vanuit de regio willen graag een passende woning in Landsmeer. Door in Landsmeer woningen toe te voegen aan de woningvoorraad, kan de doorstroom op de woningmarkt worden bevorderd en krijgen meer mensen de kans om een woning te vinden die bij hen past. Een uitbreiding van de woningvoorraad kan door de realisatie van nieuwbouw en door het herbestemmen van percelen, zoals bijvoorbeeld oude bedrijfslocaties of andere leegstaande panden. Een uitbreiding van de woningvoorraad heeft echter tot gevolg dat ook het aantal verkeersbewegingen en de parkeerdruk toenemen. In combinatie met de druk die op dit moment al bestaat op de huidige ontsluitingsstructuur van de gemeente, kan dit zorgen voor een ongewenste situatie. In de toekomst kan daarom worden ingezet op ‘mobilty as a service’, deeleconomie of parkeren op afstand.

4.3 Woningbouw versus groen- en dorps karakter

Het derde dilemma heeft een relatie met de kernbegrippen ‘landelijk gelegen’ en ‘wonen’. Onze gemeente kenmerkt zich door prachtige groene structuren en unieke lintbebouwing. Deze elementen zijn bepalend voor het aanzicht van de gemeente en geven de gemeente haar eigenheid. Ook de inrichting en kwaliteit van de openbare ruimte draagt bij aan de identiteit van Landsmeer. De gemeente wil dit karakter en de bijbehorende kwaliteit graag behouden. Echter speelt er ook een grote vraag naar extra woningen. Op grond van provinciaal beleid zijn er geen nieuwe woningen meer toegestaan langs het lint. Het gebied is namelijk aangemerkt als bijzonder provinciaal landschap en bestaande vergezichten mogen niet zomaar verloren gaan. Doordat Landsmeer ook een beschermd dorpsgezicht heeft, is het lastig om woningen bij te bouwen. De mogelijkheden voor nieuwbouw zijn beperkt tot de kernen Den Ilp en Landsmeer. Het tweedelijns binnenstedelijk gebied is een gebied waar de gemeente zelf zeggenschap over heeft. Deze mogelijkheid moet verder worden onderzocht. Daarbij moet een goede balans tussen een toename in woningbouw en het behouden van het groene en dorpse karakter gevonden worden.

4.4 Verkeer versus openbare ruimte

Het vierde dilemma heeft een relatie met de kernbegrippen ‘landelijk gelegen’ en ‘natuur en recreatie’. Tijdens het participatieproces is aan bewoners gevraagd welke plekken in Landsmeer moeten worden verbeterd. Opvallend was dat de opmerkingen vaak te maken hadden met verkeerskundige aspecten zoals de ontsluiting en de verkeersveiligheid. Zo werden de Dorpsstraat, Zuideinde en de kruising Dorpsstraat / van Beekstraat vaak genoemd. Bewoners vinden dat de wegen druk zijn en dat de verkeersveiligheid daardoor vooral voor fietsers en wandelaars onvoldoende is. Als oplossingen zijn een nieuwe toegangsweg, snelheidsverlaging, het instellen van eenrichtingsverkeer en een losliggend fietspad genoemd. Een deel van deze ingrepen vragen echter om een nieuwe

indeling van de openbare ruimte.

'Toch erg moeilijk om een om een parkeerplaats te vinden als je van werk thuiskomt.' (respondent enquête - leeftijd 36-45 jaar).

4.5 Recreatie versus rust

Het vijfde dilemma heeft een relatie met de kernbegrippen 'natuur en recreatie' en 'activiteiten'. Landsmeer is met haar dorpse en landelijke karakter een rustige gemeente. De balans tussen recreatie en rust is hierbij karakteristiek. Wanneer er meer wordt ingezet op recreatie is het belangrijk om gelijktijdig het rustige karakter te behouden.

Met het jaarlijks terugkerende evenement 'Welcome To The Future' beschikt Landsmeer over een evenement met allure. Dit evenement is vergunningplichtig op grond van de Natuurbeschermingswet. De organisator moet een natuurtoets laten uitvoeren om te onderzoeken wat de gevolgen van het evenement zijn voor het recreatiegebied. Met deze toets wordt bepaald of belangrijke natuurwaarden in het recreatiegebied niet worden aangetast. Alleen op deze voorwaarde is het evenement mogelijk. De vergunningplicht helpt bij het in balans houden van recreatie en rust.

I

BIJLAGE: INVENTARISATIE HUIDIG BELEID GEMEENTE LANDSMEER

Voor de opstelling van hoofdstuk 3 is gebruikgemaakt van bestaande beleidsdocumenten. In deze bijlage wordt daarvan een opsomming gegeven. Deze beleidsdocumenten zijn ook aan bod gekomen in de notitie 'Bouwsteen 1: huidig beleid'.

Beleidsstuk	Plangebied	Termijn
Algemeen bovenlokaal		
NOVI	Nederland	2050
Provinciale Omgevingsvisie NH2050	Provincie Noord-Holland	2050
Provinciale Omgevingsverordening NH2020	Provincie Noord-Holland	Geen vastgestelde termijn, vastgesteld in 2020
MRA Agenda 2.0	Metropoolregio Amsterdam	2020 t/m 2024
Samenwerkingsagenda Zaanstreek - Waterland	Zaanstreek-Waterland	Geen vastgestelde termijn, vastgesteld in 2017
Regionaal Actieprogramma Wonen	Amstelland-Meerlanden, Amsterdam Zaanstreek-Waterland	2016 t/m 2020
Algemeen lokaal		
Toekomstvisie 2025	Gemeente Landsmeer	2025
Wonen		
Regionaal Actieprogramma Wonen 2016 t/m 2020	Amstelland-Medelanden, Amsterdam Zaanstreek - waterland	2016 t/m 2020
Woonvisie 2016 t/m 2024: Goed wonen in Landsmeer	Gemeente Landsmeer	2016 t/m 2024
Woondeal: Samenwerkingsagenda	Metropoolregio Amsterdam	2040
Economie		
Economische Visie + Agenda Zaanstreek - Waterland	Zaanstreek-Waterland	Geen vastgestelde termijn, vastgesteld in 2018
Ruimtelijke-Economische Actie-Agenda	Metropoolregio Amsterdam	2016 t/m 2020
Recreatie en toerisme		
Ambitiedocument Recreatieschap Twiske - Waterland	Twiske - Waterland	Geen vastgestelde termijn, vastgesteld in 2019
Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025	Metropoolregio Amsterdam	T/m 2025

Beleidsstuk	Plangebied	Termijn
Beleid Bed & Breakfast	Gemeente Landsmeer	Geen vastgestelde termijn, vastgesteld in 2011
Duurzaamheid en klimaatadaptatie		
Duurzaamheidsvisie Landsmeer	Gemeente Landsmeer	2018 t/m 2024
Concept RES Noord-Holland Zuid	Provincie Noord-Holland	2030
Gemeentelijk Rioleringsplan 2018 - 2023	Zaanstreek - Waterland	2018 t/m 2023
Uitvoeringsplan klimaatadaptatie Zaanstreek - Waterland	Zaanstreek - Waterland	2021 t/m 2024
Factsheet klimaatadaptatie Landsmeer	Gemeente Landsmeer	Opgesteld in 2019
Bijlage Deltaplan Ruimtelijke adaptatie	Nederland	Opgesteld in 2018
Waterplan Landsmeer	Gemeente Landsmeer	2036
Landschap		
Beleidsnota Archeologie Gemeente Landsmeer	Gemeente Landsmeer	Geen vastgestelde termijn
Mobiliteit		
Beheerplan Openbare Verlichting	Gemeente Landsmeer	2011 t/m 2015
Beleidskader Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam	Geen vastgestelde termijn
Beleidsplan Openbare Verlichting	Gemeente Landsmeer	2013 t/m 2017
Mobiliteitsvisie Landsmeer	Gemeente Landsmeer	Geen vastgestelde termijn
Strategische visie Mobiliteit	Metropoolregio Amsterdam	2040
Wegenbeheerplan	Gemeente Landsmeer	2018 t/m 2022
Welzijn en voorzieningen		
Beleidsplan Sociaal Domein	Gemeente Landsmeer	2019 t/.m 2023
Beleidsplan Spelen	Gemeente Landsmeer	2017 t/m 2022
Meer dan delen. Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed	Metropoolregio Amsterdam	2019 t/m 2024
Van cultuurvisie naar cultuurplatform	Gemeente Landsmeer	Geen vastgestelde termijn, vastgesteld in 2020
Inventarisatie Erfgoed	Gemeente Landsmeer	Vastgesteld in 2019
Monumentenbeleid	Gemeente Landsmeer	2013 t/m 2015
Welstandsnota	Gemeente Landsmeer	Geen vastgestelde termijn, vastgesteld in 2012